

Bestuurlijke vraagstukken ontstaan als gevolg van de droogte zomer 2018

Onderdeel van evaluatie actieplan Leven-de-Dommel en droogte zomer 2018

Versie november 2018

Korte termijn: winter 2018-2019

1. Wat als ook de winter van 2018-2019 droog blijft
 - a. Verandert de situatie als de verwachting op een zeker moment is dat op 1 april de grondwaterstanden in het algemeen nog steeds lager zijn dan normaal?

Middel(lange) termijn: looptijd actieplan Leven-de-Dommel (2021)

2. Extra water inlaten vanuit kanalen
 - a. Willen we als waterschap de Dommel pleiten voor het versterken van de Maasaanvoer waardoor er meer water in de kanalen beschikbaar komt om in te laten?
 - b. Willen we ook bij Vlaamse partners pleiten voor versterken wateraanvoer en andere keuzes in de waterverdeling?
 - c. Willen we (bijvoorbeeld aan de zuidkant van het Wilhelminakanaal) een extra inlaatmogelijkheid creëren, waardoor we een extra gebied kunnen voeden met (gebiedsvreemd) water?
3. Waterbuffers voor droogte
 - a. Willen we grootschalige gebieden, waterbuffers, inrichten (met een ondoorlaatbare bodem) voor het bergen van water om het in tijden van droogte gedoseerd na te kunnen leveren?
 - b. Willen we onderzoeken of door de klimaatveranderingen (impact van te droog en te nat neemt toe) het nodig is dat het dagelijkse beheer en onderhoud van de haarvaten van het watersysteem (circa 18000 km watergangen) dat nu ligt bij de aangrenzende ingelanden moet veranderen om de beoogde sponswerking van het watersysteem te herstellen?
4. Verdelen van beschikbaar oppervlaktewater tijdens droogte
 - a. Willen we in het reguliere onttrekkingsverbod oppervlaktewater: wel of geen onderscheid maken tussen teelten (kapitaalintensief, akkerbouw, grasland, mais), uitzonderen van peilgestuurde drainage, andere uitzonderingen of mogelijkheden tot gedoogbeschikkingen / vergunningen voor bijvoorbeeld monumentale panden, jonge aanwas boomteelt)
 - b. Willen we het tijdelijk aanvullen van kwetsbare beken deze zomer door middel van grondwater als structurele maatregel gaan inzetten? Zo ja, willen we dit dan ook vastleggen (hoe en wanneer)?
 - c. Willen we vastleggen hoe we integrale afwegingen maken in de kwetsbare beken tussen het belang van stroming (en waterkwaliteit) voor het aquatische ecosysteem versus maximale waterconservering voor grondwatergerelateerde functies? En wijzigt bij extreme droogte het acceptabele risico op wateroverlast?

Achtergrondinformatie ter verdieping

Kennisvragen ontstaan als gevolg van de droogte zomer 2018

Grondwater

1. Waarom stijgen grondwaterstanden bij buien in september terwijl je verwacht dat deze millimeters in de bouwvoor blijven hangen?
2. De neergaande trend lijkt heel constant (oktober) terwijl er nauwelijks meer beregend wordt, hoe kan dit?
3. Wat zijn de standen ten opzichte van vorig jaar toen we ook een lange droge periode tot half november hadden?
4. Welke effectieve maatregelen kunnen we (nu) nemen voor het aanvullen van de grondwaterstand? Wat zijn de te verwachten effecten van deze maatregelen?
5. Welke effecten heeft de 5% regeling uit het beregeningsbeleid gehad op het grondwater?

Oppervlaktewater

1. Hoe ga je als waterbeheerder om met het inlaten van water met blauwalg? Hoeveel blauwalg of welke concentratie blauwalg is acceptabel? (onderdeel landelijke evaluatie via RDO – LCW – beleidstafel droogte)
2. We willen stromende beken, maar in droge zomers lukt dat bijvoorbeeld bovenstrooms landgoed de Utrecht dat niet; moeten we daar dan niet hoger stuwen om maximaal water vast te houden?
3. Voor het eenduidig toepassen van de verdringingsreeks in verschillende gebieden: wat is de definitie van onomkeerbare natuurschade? Wat is de definitie van kapitaalintensieve gewassen? Wat is de definitie van kapitaal intensieve gewassen (tijdelijk) in categorie 3 en in welke situaties geldt deze? (onderdeel landelijke evaluatie via RDO – LCW – beleidstafel droogte)
4. Hoe ver (afstand, effect) werkt waterconservering (o.a. stuwen) in het oppervlaktewater door op het grondwater?
5. Er zijn beken die in dergelijke droge zomers voor 100% gevoed worden door effluent van de zuivering, zoals de Beneden-Dommel. Is dat een probleem? Hoe gaan we in dat geval om met recreatie (kanoën, zwemmende honden, verkoeling zoeken in de beek), beregenen van gewassen, veedrenking e.d.?

Effecten

1. Hebben de genomen maatregelen tijdens de droogte effect gehad?
2. Wat is de totale schade als gevolg van de droogteperiode, gespecificeerd per gebruiker?
3. Wat is het effect van de droogte op de kwantitatieve toestand van het grondwater?
4. Hoe snel herstelt de natuur zich naar verwachting?
5. Zijn er inmiddels al gevallen van onherstelbare schade aan natuur bekend en zo ja waar liggen deze?
6. Wat kan het watersysteem (oppervlaktewater en grondwater) hebben? Zien we in 2019/2020 blijvende gevolgen/effecten of is het systeem “robuuster” dan we denken?

Beheer en onderhoud

1. Hoe gaan we om met vissterfte en happende vis? Levende vis (dus ook evt. beluchtingsacties e.d.) voor de eigenaar van de ondergrond en dode vis ruimen voor het waterschap als waterkwaliteitsbeheerder? Is dat nog uit te leggen of willen we hier andere werkwijze voor vastleggen? Kunnen we bijvoorbeeld voor B-watgangen de eigenaar aanspreken om vis te ruimen?
2. In de Reusel zijn aanvullende maatregelen genomen voor de beekprik. Daarentegen is in het omleidingskanaal van de Beerze heel veel dode vis geruimd. Moeilijk in het veld uit te leggen dat we in de Beerze dan niets doen. Hoe gaan we hier in het vervolg mee om en liggen hier expliciete beleidskeuzes onder?
3. Voor de Elzenloop / Keersop is vanuit ecologisch functioneren de afspraak om deze watergang niet te maaien. Door de droogte gingen we grondwater in deze watergang

pompen, met als gevolg dat er toen veel geweld gemaaid moest worden (bij 38°C ploeteren met een kettingzaag). Hoe moet de beheerder handelen in de toekomst?

4. Moeten we vanuit visstand die we verloren zijn of overgezet hebben nog herintroducties uitvoeren?
5. Gaan we vistrappen bij droogte standaard afsluiten of knippen in de maanden juli en augustus?
6. Kunnen we het niet maaien van A-watergangen in droge zomers als beheermaatregel gebruiken om water te conserveren gelet op de risico's voor wateroverlast?
7. Is het wenselijk om naast een voorspellingsmodel voor extreme neerslag ook een voorspellingsmodel voor droogte te ontwikkelen?